

Nr 11.

Ankom till riksdagens kansli den 22 februari 1944 kl. 3 em.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående årligt understöd åt vissa genom misstag under tjänstutövning av distriktsbarnmorska skadade personer.

I en den 14 januari 1944 dagtecknad proposition nr 47, som hänvisats till bankoutskottets förberedande handläggning, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att var och en av Majken Lisbeth Öhrström, Greta Ingeborg Johansson och Kurt Helge Vivian Pettersson må, Öhrström och Johansson räknat från och med den 1 januari 1944 samt Pettersson räknat från och med den 1 juli 1943, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära årligt understöd, Öhrström till belopp av 900 kronor, Johansson till belopp av 360 kronor och Pettersson till belopp av 1 500 kronor, å vilka belopp dyrtidstilllägg icke må utgå.

Beträffande motiveringen för Kungl. Maj:ts förslag får utskottet, i den mån ej redogörelse därför lämnas i det följande, hänvisa till propositionen.

År 1923 råkade en distriktsbarnmorska under tjänstutövning i Virserum, Kalmar län, vid föreskriven indrypning i ögonen på fyra nyfödda barn förväxla salpetersyra och lapislösning, varigenom barnen åsamkades frätskador. De ifrågavarande barnen voro Majken Lisbeth Öhrström, Einis Sibrit Linnéa Lönn, Greta Ingeborg Johansson samt Kurt Helge Vivian Pettersson, samtliga från Virserum. Genom lagakraftvunnet utslag av Göta hovrätt den 15 juli 1926 ålades distriktsbarnmorskan att i skadestånd till barnen utgiva vissa årliga belopp, vilka hon emellertid icke kunnat gälda.

I anledning av vissa vid 1930 års riksdag i ämnet väckta motioner medgav riksdagen, att — i avvaktan på utredning rörande de åtgärder, som lämpligen borde vidtagas för de ifrågavarande barnens uppfostran och utbildning, samt i fråga om de bidrag från det allmännas sida, vilka kunde påkallas för möjliggörande av dessa åtgärder — vederbörande finge tillerkännas understöd i form av gratifikation. Dessa bestämdes till 1 000 kronor för vardera av Majken Lisbeth Öhrström och Kurt Helge Vivian Pettersson samt till 500 kronor för vardera av Einis Sibrit Linnéa Lönn och Greta Ingeborg Johansson.

Genom beslut den 9 december 1932 anbefalldes Kungl. Maj:t pensionsstyrelsen att, efter det barnen avslutat sin skolgång, verkställa undersökning an-

gående deras dåvarande arbetsförmåga samt därefter till Kungl. Maj:ts inkomma med den framställning angående ytterligare ersättning av statsmedel, vartill styrelsen funne den verkställda undersökningen ävensom förhållandena i övrigt föranledda.

Med anledning av Kungl. Maj:ts sistberörda beslut har *pensionsstyrelsen* i skrivelse den 8 december 1942 gjort framställning i fråga om ytterligare ersättning åt de skadade barnen och därvid anfört huvudsakligen följande.

Av barnen åtnjöte Kurt Pettersson, som vore fullständigt blind, alltså undervisning vid institutet och förskolan för blinda å Tomtebodas och skulle troligen icke utskrivas från skolan förrän i juni 1943. Pensionsstyrelsen hade för avsikt att därefter upptaga frågan om ytterligare ersättning av statsmedel åt honom. Beträffande Einis Lönn meddelade pensionsstyrelsen, att hennes synförmåga knappast kunde anses vara nedsatt och att hon numera hade anställning som hembiträde. Majken Öhrström vore helt blind på vänstra ögat, och på högra ögat uppginge synförmågan till knappt 0.4. Medicinalstyrelsen hade i yttrande den 18 juli 1942 till pensionsstyrelsen uttalat, att hennes arbetsförmåga på grund av skadan vore nedsatt med minst 66 procent och att hon vore att anse såsom invalid i folkpensioneringslagens mening. Majken Öhrström, som under åren 1932—1935 undervisats vid förskolan för blinda i Växjö, hade vid slutet av läsåret 1937/38 erhållit avgångsbetyg från sjukklassig folkskola med goda vitsord, varefter hon genomgått ettårig fortsättningsskola. Efter avslutad skolgång hade hon vistats i föräldrahemmet, där hon hjälpt modern med de sysslor, vari hon kunnat delta. Något inkomstbringande arbete hade hon icke kunnat erhålla. Pensionsstyrelsen hade genom beslut den 5 december 1942 funnit Majken Öhrström vara berättigad till invalidunderstöd, som utginge med, förutom dyrtidstillägg, 250 kronor om året. Greta Johansson hade normal synförmåga på vänstra ögat, medan högra ögat vore övertäckt av en protes. Hon hade efter år 1938 slutad skolgång vistats i hemmet och ej haft annan sysselsättning än att tillse modern, som vore klen. Själv ansåge Greta Johansson sig äga normal arbetsförmåga. För läkarundersökning och läkarvård hade pensionsstyrelsen tillerkänt henne ersättning med sammanlagt 296 kronor.

Pensionsstyrelsen har i anslutning härtill hemställt, att årlig ersättning av statsmedel måtte tillerkännas Majken Öhrström och Greta Johansson med 900 respektive 360 kronor.

I skrivelse den 10 december 1943 har *pensionsstyrelsen* sedermera gjort framställning i fråga om ersättning åt den vid samma olyckstillfälle skadade Kurt Helge Vivian Pettersson och därvid uttalat sig för att ersättningen åt honom, med tillämpning av de i pensionsstyrelsens skrivelse den 8 december 1942 tillämpade grunderna för bestämmande av ersättning åt Öhrström och Johansson och med hänsyn till den ringa arbetsinkomst han syntes kunna förskaffa sig, bestämdes till 1 800 kronor årligen. Då emellertid till Pettersson av statsmedel utgår jämväl blindhetsersättning, har pensionsstyrelsen ifrågasatt, om icke ersättningen borde utgå med något minskat belopp.

Statskontoret har i anledning av pensionsstyrelsens sist omnämnda framställning tillstyrkt utverkande av ett årligt understöd åt Pettersson av 1 200

kronor jämte rätt till dyrtidstillägg enligt samma grunder som gälla för livräntetagare enligt olycksfallsförsäkringslagen.

Föredragande statsrådet har anfört bland annat följande.

De av pensionsstyrelsen framlagda förslagen om årlig ersättning åt de nu ifrågakomna, genom misstag under tjänstutövning skadade personerna innebära ett fullföljande av de åtgärder, som vid 1930 års riksdag ansågos böra vidtagas för att mildra verkningarna av den olycka, som drabbat dem. Med hänsyn härtill anser jag mig böra tillstyrka, att Majken Lisbeth Öhrström, Greta Ingeborg Johansson och Kurt Helge Vivian Pettersson erhålla årliga understöd. Även om vissa skäl kunna åberopas för att en del av kostnaderna för understöden borde bestridas av kommunala medel, vill jag likväl förorda, att understöden få utgå helt av statsmedel. Med hänsyn till de föreliggande omständigheterna får jag föreslå, att understöden åt Öhrström och Johansson bestämmas till av pensionsstyrelsen föreslagna 900 respektive 360 kronor för år, i sistnämnda belopp jämväl inräknat ersättning för proteskostnader. Understödet åt Pettersson synes mig skäligen böra fastställas till 1 500 kronor för år. Å nämnda understödsbelopp, som torde böra bestridas från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m., böra icke utgå några tilläggsförmåner.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förevarande förslag, får hemställa,

Utskottet.

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

Stockholm den 22 februari 1944.

På bankoutskottets vägnar:

GUST. SVEDMAN.

Närvarande: se anteckning å utlåtande nr 8.